

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

64.764

Szerző: Fodor Tibor

Cím: Tizennégy holdon füstölő szeméthegeyeken

Hely

Idő

1924

Személy

Tizennégy holdon füstölő szeméthegeyeken Világ

(A Világ tudósítójától.) Ma korán reggel elindultunk a pesti szeméttel. Elkísértük a pesti szeméttel az Üllői úttól az utolsó állomásáig, ahová vagonokban érkeznek meg és újból megkezdik hányatott életét, amely nem egyéb, mint egy önmagába visszatérő görbe vonal. Mert a szeméttel újból feldolgozzák. Üveg, rongy, papír, kocsz, kabátgomb, trágya és állati takarmány lesz belőle. Azután megint szemét, amit azután újból feldolgoznak. El lehet mondani, hogy a pesti szemét örökéletű.

A szemétfuvarozótelepről reggel négy órakor indulnak befelé a városba a szeméteskocsik. Egy részük nyolc óra már be is fejezte gyűjtőmunkáját és visszafordul az átemelő állomásra. Az Üllői út végén korán reggel egymás hátán döcögnek a teli szeméteskocsik. Nyáron kevés a szemét és csak nyolcvan kocsi van üzemben, télen azonban 120 kocsi sem győzi a szeméttel. A szeméttel teli kocsik egyesesen befordulnak a szemétfuvarozótelep udvarán az úgynevezett átemelő-állomásra.

Az átemelő-állomáson nyolc vagon várja a szeméttel, hogy tovább szállítsa. A kocsik szép egymásutánban az emelődarú alá állanak. A darút leeresztik és macskáit beleakasztják a kocsin levő vasszekrény fölébe. A szekrényt ily módon kiemelik a kocsi ből, átemelik a vagon felé, ott a szekrény ketténylik és a szemét behull a vagonba. A szekrény most önmagától összecuszkodik és a darú a vasszekrényt lassan visszaemeli a kocsi baba. Következik a második kocsi. Kilenc óráig húsz kocsi számoltunk össze.

Az átemelő-állomás mellett a régi alagútacsarnokkába is öntenek szeméttel. Még pedig csarnoki, istálló és uccai szeméttel. A házi szemét expedícióját kizárólag az átemelő-állomáson bonyolítják le. A különböző szeméteket „hovatarozandóságuk” szerint gyűjtik össze. Az alagútban sínpar fut végig és amikor a csúzdákon leeresztik a szeméttel, a sínparra teherkocsikat állítanak be és pedig oly módon, hogy a szemét a csúzdán keresztül egyenesen a vagonokba ömlik. A szeméttelosztással megfelelő számú személyzet foglalkozik, akiknek modernül berendezett fürdő áll a rendelkezésükre.

Bn 1924. 5. 27

Elindul a szemét

(Idő)

(Köt. v. füzet) (Oldal)

Menetrendpontossággal reggel 9 órakor indul el az első szeméttanszport Budapestről. A mozdonyhoz hat vagonot kapcsolnak és a főváros tizenöt kilométeres saját vasútvonalán elindítják a pesti szeméttel. A mozdony három állomáson áll meg. A csarnoki szeméttel Kispest határában adják le, az istálló, az ucca és a latinák szeméttel Lajosmizsén, a háziszeméttel pedig Soroksárpéterin.

Békében igen sok volt a csarnokszemét és a főváros ezért szűrőgyárat létesített, ahol a szeméttel takarmánynak dolgozták fel. A szűrőgyár egy év alatt behozta az összes kiadásokat. A háború alatt egyre fogyott a csarnoki szemét és most már alig kerül a szeméteskocsikba. A piaci árusok maguk adják el a szeméttel a piacon. A főváros a szűrőgyárat így kénytelen volt bérbeadni. Az uccai szeméttel Lajosmizsén a latinák szeméttel, amit kazánokban szállítanak, komposztálják és különösen szőlősgazdáknak adják el trágyaképpen. Tíz tonna komposztált trágyáért fél vagon búzárat kapnak. Az istállótrágyát szintén Lajosmizsén dolgozzák fel és tíz tonnáját egy nétermdáza búza árért adják el a gazdáknak. A tulajdonképpeni szeméttel azonban Soroksárpéteri és Pestszentlőrinc határában van.

Egő szeméthegeyek

A vagonokhoz egy szalónkocsit csatoltak, abban utaztam a szeméttelre Ludvig János köztisztviselési főfelügyelő társaságában, aki Balló Alfréd igazgató tervei alapján építette a szeméttel dolgozó telepeket. Ludvig úr a legnagyobb előzékenységgel kalauzolt a hatalmas telepeken és gyárakban.

A vonat a régi szeméttel mellett halad el. A főváros 1912-ben vette meg Cséreyektől. Most már nem hordják oda a szeméttel, hanem a szeméttel képződő dombokat átvágják és kocszot terméneki ki belőlük. A kocszbányákban a kitermelést rostákkal végzik. Jelenleg 25 vagon kocsz vár elszállításra.

A szeméttelpelet öt évvel ezelőtt beljebb vitték, az úgynevezett Bivalygrétre, ahol a szeméttel ezalatt az öt év alatt változatos szeméthegeyek képződtek. A szemét különböző gázokat fejleszt, amitől a hegyek állandóan égnek, füstölögnek. Hosszan kígyózó füsttenger jelzi, hogy megérkeztünk a szeméttelpele. A vonat magas töltésen fut, jobbra-balra munkások várnak a vagonokra, akik a vagonokból a töltés két oldalára villaszerű „krapacsokkal” kirámolják a szeméttel.

A telep tizennégy holdnyi területen fekszik. Soha ennyi szeméttel még nem láttam együtt. A völgytől tíz méternyi magasságban állunk. Az mind szemét, tizennégy holdon végig. Alattunk rettenetes büzzel füstölög az ég hegysége sűrű füstje, amelyet csakánnyal lehetne vágni, a májusi szél azonban viszi előre

Kispest fölé, nehézkes, ölmos hullámzásban. Körülöttünk mindenütt üveghulladékok, rongyok, kocsz, futrázs, papiros, törött cserepek, fazekak, ételhulladékok... Szemét... rengeteg szemét. Budapest szemete...

Egy község népe a szeméttel él

A szeméthegeyeken piszkos asszonyok, gyermekek guggolnak és szeméttelnek a szeméttelben. Kiválasztják a rongyot, üveget, papirosot, kocszot és külön-külön dombokra rakják. A szeméttel szinte hemzseg az asszonyoktól és gyerekektől, akik kora reggeltől késő délutánig kezükkel és kis piszkáló vassal ássák a szeméttel. Ezek a „guberálók” munkások, akik nem dolgoznak akkordban, a munkájukért nem kapnak pénzt, hanem a szeméttel között talált futrázst, amely kitűnő disznótakarmány.

A „guberálók” futrázsért dolgoznak és több órai munka után zsákokban és szatyorokban boldogan viszik haza a futrázst. Megkeresték a disznónak való egy napi eleséget. A nehezebb munkát a „hidasok” végzik. A magas lejtőn állva krapacsokkal huzzák ki a szeméttel a vasúti kocsikból és azután elhelyezik a szeméttelpele.

Külön rakják a csontot és a konzervdobozokat. A csontot eladják és zsírt, lisztet, enyvet készítenek belőle. A konzervdobozokat játégyárosok veszik meg és bádogjátékokat csinálnak belőle. Ki hitte volna, hogy a szeméttel játszani is lehet...

Magas gúlákba rakják a zománcdényeket. Ezeket cigányok vásárolják. Megfoltazzák és újból eladják. Használható dolgokat alig találni a szeméttel között. A guberáló munkások szomorúan mondják:

— A boldogabb időben sok minden volt a szeméttelben. Most nem ér semmit a szeméttel.

Meglátszik, hogy egy elszegényedett főváros szeméttel kerül hozzájuk... Soroksárpéteri község lakosainak jelentékeny része a szeméttelpelel él. A hidasok 50—60.000 koronát keresnek naponta, a vasutasok 32—50.000 koronát. Valamennyien kiviszik a szeméttelpele feléjük, gyermekeiket, akik guberáló munkát végeznek. Délelőttönként csaknem egész Soroksárpéteri a szeméttelpele van és dolgozik. A pesti szeméttel tartja el őket, amelyet hegyekbe raknak és az állandóan füstölög, elviselhetetlen büzi árasztva.

Kölni illat, pezsgő és gombok vérből

A szeméttelpele szeméttelpelekre is jut valami a pesti jóléttől. A rongyok, csontok, trágyák között a poézis képviselői a kölnivizes üvegek, a pezsgős poharak, a konyakos üvegek, amelyeket könnyelműen beledobtak a többi szeméttel közé. Ezeket a szeméttelpelelen is illő grandezza-val kezelik, mert külön osztályozó helyiséget építettek a részükre. A fedett osztályozóhelyiségekben külön-külön rakják a cipőkrém-dobozt, jam-es dobozt, Sidel-üveget, Diana sóborszesz-üveget, kölnis, pezsgős, konyakos üvegeket. Ezen a részen kellemes parfümmillat érezhető. Külön van a literes, vizesüveg, a kenőcsstégely és a következő szakaszból erős orvosság-szag árad. Ott vannak a gyógyszeres üvegek. Körülöttük ezer és ezer légy röpköd. Ezek a le-

gyek a szeméttel jöttek, egyenesen Pestről.

A főváros régi szemétfeldolgozó gyárában most egy vállalat működik. *Vérből gombokat gyártanak.* Az állati vér hordóban jön a gyárba. Ott a víztartalmát elvonják, megszártják és a vöröses porhoz szarút adnak és így készül a patent kabátgomb. A szomszédos helyiségben fésűgyár munkásai dolgoznak.

Szóval eleven, lüktető élet van a szemételepen. A gyárkémény deket kürtölt, amikor elindultunk a szeméthegyről. Az országúton „gubéráló” munkások mentek, hátukon cipelve hazafelé a futrázst. Majd éles fütty hallatszott. A magas vasúti töltésen befordult a „szemét-expressz”.

— *Jön a déli szemét!* — mondták egymásnak a munkások. Újabb hat kocsiból álló szerelvény futott föl a szeméthegyre. A hidasok nekiláttak a munkának. Kétoldalt ömlött a szemét, amiből ismét edény lesz, üveg, rongy, papír és megint szemét. A szeméthegyet már annyira felépfítették, hogy jövőre újat kell építeni. *Természetesen szemétből.* És a mostani szemétből jövőre már kokszot fognak kitermelni. Mert a szemételepen az az elv uralkodik, hogy *nem szabad veszi hagyni egy gombot sem.* És a szemét nem vész el soha...

Fodor Tibor.